

ВІДЕОПОДКАСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Юрчук Юлія

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Валерій Башманівський

канд. філол. наук, доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

У сучасному комунікаційному просторі формат відеоподкасту сприяє розширенню можливостей для журналістської діяльності. Після 2022 року, в Україні спостерігається динамічне використання відеоподкастів як одного з інструментів журналістської діяльності для висвітлення правди війни, усвідомлення національної ідентичності, протидії дезінформації тощо.

Метою дослідження є спроба проаналізувати можливості відеоподкасту як інноваційного формату в медіапросторі України, з'ясувати його роль у розвитку журналістики новітнього періоду. Відеоподкаст як явище у науковій сфері уже перебуває у колі інтересів сучасних дослідників, які акцентують увагу на визначенні особливостей формату відеоподкасту, функцій, переваг, що дозволяє не лише окреслити поточний стан інформаційної сфери, а й спрогнозувати подальші особливості розвитку. До зазначеної проблеми у своїх студіях звертались: Г. Бродовська, С. Гаврилюк, І. Козловська, С. Кирилова, І. Пилипенко, Л. Крупницький, та ін. Поняття подкаст трактується як «...цифровий аудіо-, відео- чи текстовий матеріал, створений у форматі, зручному для поширення/прийому сучасними мобільними комп'ютерними засобами. Є поєднанням назви портативного програвача музики iPod та слова "broadcast"» – таке визначення пропонує Крупницький Л. [1]. Науковці пропонують різнобічні підходи для аналізу відеоподкасту. Так, Гаврилюк С. характеризує відеоподкаст як мультимедійний напрям сучасних медіа, що інтегрує особливості традиційної журналістики та цифрових комунікацій [2]. Козловська І. висвітлює відеоподкасти як важливий метод сучасної журналістики, що

дає змогу взаємодіяти з глядачами завдяки візуальним ефектам та емоційній подачі [3]. Кирилова С. зосереджує увагу на візуальному компоненті як основній специфіці відеоподкастів в цифровий період, акцентуючи на необхідності журналістам пристосовуватися в контексті логіки екранного сприйняття [4]. Пилипенко І. робить акцент на вагомості створення унікального візуального оформлення та роботи з наративами [5]. Бродовська Г. аналізує відеоподкаст як актуальну форму журналістського контенту, що дає змогу водночас інформувати та емоційно впливати на аудиторію [6].

Одним з найактуальніших прикладів українського відеопідкастингу постав проєкт «Синхрони війни», представлений в останні місяці 2024 року командою Премії імені Георгія Гонгадзе [7]. Цикл, що нараховує вісім випусків, фокусується на журналістах, котрі працюють на лінії вогню – воєнних кореспондентах, документалістах та фіксерах. Ведуча Євгенія Подобна у обговореннях із представниками українських та зарубіжних медіа надає глядачам унікальний погляд на дійсність, акцентуючи на прийнятті та підтримці професії спікерів, що переважно залишаються поза екраном. Цей проєкт не лише сприяє отриманню знань, а й здійснює роль професійної єдності, відначаючи ризики та важливість журналістської праці в умовах війни.

Наступний приклад, що вартує уваги, – «“Клятві питання” від Української правди» [8]. Цей проєкт демонструє суттєві можливості аналітичного відеоподкасту. Він орієнтований на тих, хто зацікавлений у детальному дослідженні суспільно-політичних питань, ефективно сумісно використовуючи факти з доступною методом викладу. Подібний за цілями, але альтернативний за стилем – сатиричний проєкт «Обережно! Зомбоящик!» 24 каналу, який поєднує гумор і перевірку фактів [9]. Обидва зазначені проєкти відображають як журналістика, використовуючи відеоподкасти, може залучити широку аудиторію, водночас сприяючи прогресу критичного мислення реципієнтів.

Значне місце серед державних ініціатив посідає відеоподкаст «Деколонізаторки» від «Суспільне Культура», що охоплює складні питання культурної пам'яті та психологічної рефлексії [10]. Формат бесіди між культурологами та запрошеними експертами забезпечує глибину дослідження, а візуальні інструменти – графіка, сюжети, стилізація – впроваджують новий естетичний аспект просвітницької журналістики.

Окремий напрям формують історико-просвітницькі подкасти. Наприклад, студія «ВІАТЕЛ» у 2024 році запустила проєкт «Тарас бентежний», присвячений постаті Тараса Шевченка [11]. Архівні матеріали, щоденники, листи, реконструкції – все це інтерпретується в контексті особистої розповіді, що має на меті сформувати нове покоління культурно обізнаних людей. Доречно звернути увагу на те, що акцент у подкасті робиться на моральну силу Т. Шевченка – як етичний орієнтир для українців, які на сучасному етапі перебувають у стані боротьби.

Отже, відеоподкаст у новітньому комунікаційному просторі є одним із найбільш динамічних інструментів трансформації сучасної журналістики, що вибудовує нові умови для налагодження взаємодії медіафахівців із реципієнтами та сприяє розвитку незалежного контенту

Список використаних джерел:

1. Крупницький Л. Подкаст [Електронний ресурс] / Любомир Крупницький // Словотвір. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/podcast>
2. Гаврилюк С. Подкаст як жанр сучасного медійного дискурсу [Електронний ресурс] / С. Гаврилюк // *Public Administration and Law Review*. – 2023. – № 3. URL: <https://pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/article/view/864>
3. Козловська І. Відеоподкаст як інструмент сучасної журналістики [Електронний ресурс] / І. Козловська // *Філологія. Журналістика. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського*. – 2024. – № 6. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/55.pdf
4. Кирилова С. Подкаст як жанр журналістики у візуально-цифрову епоху [Електронний ресурс] : монографія / С. Кирилова. – 2022. URL: <https://fszmk.dnu.dp.ua/uploads/files/Монографія/2022/Кирилова%202.pdf>
5. Пилипенко І. Відеоподкаст у структурі медіапроєктів: виклики та перспективи [Електронний ресурс] / І. Пилипенко // *Електронне наукове фахове видання НУКМА*. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3ef5edf4-b21c-4517-8e50-86d0dfa1d089/content>
6. Бродовська Г. Відеоподкастинг як нова форма журналістського контенту [Електронний ресурс] / Г. Бродовська // *Науковий вісник Львівської політехніки*. – 2023. – № 2. – Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/feb/29879/8.pdf>
7. Синхрони війни [Електронний ресурс] : відеоподкаст / Премія імені Георгія Гонґадзе. – 2024. URL: <https://warsoundbites.gongadzeprize.com.ua/>
8. Кляті питання [Електронний ресурс] : відеоподкаст / Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/podcast-klyati-pitannya/>
9. Обережно! Зомбоящик! [Електронний ресурс] : відеоподкаст / 24 канал. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL9o6bQUWYNvKQhaWr625QTDWNziRt2bhx>
10. Деколонізаторки [Електронний ресурс] : відеоподкаст / Суспільне Культура. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLa6RrfylRW7TKr2SnV96Dpt7rWtjQ92Vp>
11. Тарас бентежний [Електронний ресурс] : відеоподкаст / Студія ВІАТЕЛ. – 2024. URL: <https://www.youtube.com/@hradoli7052>